

Prof. Cz. Skowronek

Warszawa, 17.12.2019 r.

Pani
Profesor dr hab. Elżbieta Mączyńska
Prezes
Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego

Szanowna Pani Profesor!

Dorobek X Kongresu Ekonomistów Polskich jest imponujący. Jako członek naszego Towarzystwa od 1962 r. mam szczególną powinność upowszechnienia jego podstawowych diagnoz, a także licznych propozycji przedsięwzięć w sferze nauki i praktyki gospodarczej, które mogą sprostać nowym wyzwaniom współczesnego świata.

Kierownictwu mojej aktualnej Uczelni – Collegium Mazovia – Innowacyjna Szkoła Wyższa, złożyłem propozycję przekazania studentom, a także kadrze naukowo-dydaktycznej syntetycznej informacji o wynikach obrad X Kongresu. Moja propozycja została przyjęta z zadowoleniem. W dniu 14 grudnia, w godzinnym wystąpieniu przedstawiłem najbardziej istotne problemy będące przedmiotem obrad. Mojej prelekcji wysłuchało ok. setki studentów studiów licencjackich i magisterskich.

Przygotowałem także – jako uczestnik Kongresu – krótką syntezę obrad, którą przekazuje Pani Profesor.

Chcę serdecznie podziękować Pani Profesor za włożony trud w przygotowanie i przebieg obrad Kongresu. Pani osobiste zaangażowanie, wraz z całym personelem Zarządu Krajowego, jest potwierdzeniem wysokiej, dynamicznej aktywności naszego Towarzystwa.

Przekazuję także Pani Profesor serdeczne życzenia świąteczne i noworoczne. Wszelkiej pomyślności, zdrowia i dalszego dynamicznego przewodzenia naszemu Towarzystwu, w tych turbulentnych czasach.

X Kongres Ekonomistów Polskich

I.

W dniach 28-29 listopada 2019 r. w Warszawie obradował X Kongres Ekonomistów Polskich.

Głównym organizatorem obecnego oraz poprzednich Kongresów jest Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, którego tradycja sięga XIX wieku. Godzi się przypomnieć, że pierwowzorem współczesnych Kongresów był Pierwszy Zjazd Ekonomistów i Prawników w roku 1887 w Krakowie. Kolejne Kongresy miały miejsce w latach: 1950, 1956, 1997, 1981, 1987, 2001, 2007, 2013. Każdy z Kongresów wiązał się ze szczególnymi zdarzeniami polskiej gospodarki, a także nauk ekonomicznych. Rok 1956, to początek istotnych zmian, tak w systemie ekonomicznym gospodarki, jak też w naukach ekonomicznych. Wielu wybitnych polskich ekonomistów podjęło wyzwanie głębokiej reformy systemu gospodarczego, po okresie jej gorsetu regulacyjnego i ideologicznego. Można choćby wymienić kilku profesorów: Edward Lipiński, Michał Kalecki, Czesław Bobrowski, Oskar Lange i wielu innych. Droga reform nie była łatwa, a wiele propozycji rozwiązań w kolejnych latach zostało zaniechanych.

Warto wspomnieć Kongres z 1981 r., który sformułował wiele istotnych postulatów reformy systemu nakazowo-rozdzielczego i wprowadzenia w szerszym zakresie instrumentów gospodarki rynkowej. Słynne 3 "S" w odniesieniu do przedsiębiorstw, tj. samodzielność, samorządność, samofinansowanie; stało się w kolejnych latach trwałym składnikiem funkcjonowania sektora przedsiębiorstw w polskiej gospodarce.

Uwarunkowania zewnętrzne, zmienne koncepcje polityki gospodarczej nie pozwoliły zrealizować wielu wniosków i postulatów reformy gospodarki, i przybliżenia do wymogów gospodarki rynkowej. Każdy z Kongresów miał swoje szczególne wyzwania, a formułowane koncepcje zawsze zmierzały do poprawy, ulepszania wszelkich mechanizmów funkcjonowania gospodarki. Lata polskiej transformacji, to już okres 30 lat. W tym okresie odbyły się 3 kolejne Kongresy, które były okazją do

krytycznej oceny postępu, wskazania zagrożeń i wyzwań, tak wewnętrznych, jak też globalnych.

X Kongres Ekonomistów Polskich został przygotowany i toczył obrady pod hasłem "Ekonomiści dla rozwoju". Zgromadził on liczne grono polskich ekonomistów, tak pracowników nauki, jak też przedstawiciele praktyki gospodarczej, w tym przedsiębiorstw, banków i innych instytucji publicznych.

Kongres obradował na sesjach plenerowych^{arwmych}, jak też w sekcjach problemowych, obejmujących m.in. takie kluczowe problemy jak: nauki ekonomiczne – jednorodność, czy pluralizm, sfera realna gospodarki, sfera regulacyjna, kultura i edukacja ekonomiczna.

Na Kongres polscy ekonomiści przygotowali liczne referaty problemowe. Na sesjach plenerowych syntezę referatów wygłosili czołowi współcześni polscy ekonomiści m.in. prof. J. Hausner, prof. G. Kołodko, prof. A. Koźmiński, a także profesor prawa Ewa Łętowska, sędzia Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku.

Dorobek Kongres jest imponujący. Wszystkie referaty staraniem Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego zostaną opublikowane w formie książkowej. Godzi się przypomnieć, że dorobek merytoryczny IX Kongresu z 2013 r. został opublikowany w 6 tomach o objętości ponad 1000 stron.

II.

W krótkiej informacji trudno przedstawić nawet najbardziej syntetyczne tezy i wątki dyskusji kongresowej.

Kongres mocno zaakcentował, że gospodarka światowa, w tym Unii Europejskiej, a także Polski znajduje się w okresie przełomu. Wyzwania globalne, uwarunkowania społeczno-polityczne, czwarta rewolucja naukowo-techniczna, zmiany klimatyczne tworzą nowe zjawiska i procesy, których podjęcie i zrealizowanie wymaga nowych przedsięwzięć i ich konsekwentnej realizacji, tak w sferze nauki, jak też praktyki gospodarczej.

Prof. W. Kołodko sformułował tezę, że ludzkość stoi wobec epokowych wyzwań. Te epokowe wyzwania, które z taką siłą nie występowały w przeszłości, te mega

trendy, które się wzajemnie na siebie nakładają tworząc współczesność szczególnie złożoną. Oto w syntetycznym skrócie mega trendy wg prof. G. Kołodki:

- 1) przemiany demograficzne, w tym starzenie się społeczeństw, zwłaszcza w krajach wysokorozwiniętych,
- 2) zmiany w środowisku naturalnym, w tym postępujące ocieplenie klimatu,
- 3) rewolucja naukowo-technologiczna, zwłaszcza zaś cyfryzacja gospodarki i kultury,
- 4) narastanie nierówności społecznych w większości krajów świata,
- 5) ogólny kryzys kapitalizmu neoliberalnego (nie mylić z liberalizmem).

Wielu autorów referatów, a także występujących w dyskusji wskazywało na potrzebę takiego rozwoju gospodarczego, który byłby zróżnicowany w trzech równoległych aspektach:

- Rozwój zrównoważony ekonomicznie, a więc w sferze rynku towarów, kapitałów, spożycia, inwestycji, a także rynku pracy.
- Rozwój zrównoważony społecznie, a więc pozwalający na stopniowe wyrównywanie poziomu życia różnych grup społeczeństwa, ograniczenie nadmiernego bogacenia i redukcja biedy, ubóstwa i wykluczenia społecznego.
- Rozwój zrównoważony ekologicznie, tj. zapewnienie odpowiedniego poszanowania środowiska, zahamowanie procesów ocieplenia klimatu.

Najbardziej mocno wymienione tezy sformułował i zaakceptował prof. G. Kołodko, wprowadzając pojęcie nowego pragmatyzmu w ekonomii, a także w polityce gospodarczej.

Wielu referentów na sesji plenarowej^{oraz}, a także w sekcjach problemowych podejmowało różne aspekty współczesnych wyzwań, pogłębiając diagnozę różnych sfer gospodarki, wskazując jednocześnie na potrzebę nowego podejścia do rozwiązywania obecnych skomplikowanych problemów rozwoju.

Współczesna gospodarka, nawet dużego kraju, aby skutecznie mogła zapewnić zrównoważony rozwój w takim rozumieniu jak wyżej wskazałem, musi uwzględniać uwarunkowania globalne. W pełnym zakresie odnosi się to do polskiej gospodarki.

Wielu dyskutantów wskazywało na konieczność umocnienia naszego miejsca w Unii Europejskiej. Po wyjściu Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej Polska ze swoim potencjałem ludnościowym i gospodarczym zajmuje 5 miejsce wśród 27 państw Unii

Europejskiej. Ma pełne predyspozycje zajmować ważne miejsce w kształtowaniu wieloletniej strategii funkcjonowania i rozwoju Unii.

Jako pojedynczy kraj szanse rozwoju mogą być zaprzepaszczone. Jednym z ważnych celów w najbliższych latach powinno być przyjęcie euro, jako stabilnej waluty światowej. Wzmocni to polską gospodarkę.

Prof. E. Łętowska wskazywała na aspekty prawne funkcjonowania gospodarki; autonomia władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej. Odniosła się także do aktualnej sytuacji dot. regulacji prawnych, wskazując na zagrożenia dla gospodarki przy ograniczeniu niezawisłości sądów. Symptomatycznie sformułowała tytuł własnego referatu "Prawo jako listek figowy albo etykieta". Wielu dyskutantów wskazywało na postępującą centralizację wielu sfer działalności. Nadmiar regulatorów, niepewność ich trwałości osłabiają aktywność gospodarczą. Występują powszechne zjawiska ograniczania inwestycji, wobec niepewności tworzonych i kształtowanych przez system regulacyjny organów państwa. Od siebie dodam, że w okresie ostatnich trzech latach 2016-2018 przyrost PKB wyniósł 318 mld zł, a poziom inwestycji w 2018 r. był prawie równy z poziomem roku 2015. Cały przyrost został skierowany na spożycie i ok. 30% odłożyło się w przyroście zapasów aktywów obrotowych, co jest procesem efektywnie nieracjonalnym.

W toku obrad plenerowych^{oraz}, a także sekcjach przedstawiane były również problemy gospodarki pieniężnej, systemu bankowego, równowagi budżetowej i inne.

III.

Na tle krótkiej charakterystyki treści X Kongresu Polskich Ekonomistów można sformułować kilka syntetycznych refleksji odnoszących się także do sfery nauki, w tym naszej Uczelni.

Stoimy obecnie na początku procesów zmian jakie mogą zachodzić we współczesnej gospodarce i jej wyzwaniach. Wymaga to wzbogacenia naszych wykładów i innych form studiów. Obok utrwalonych rozwiązań podstawowych, które posiada każdy z przedmiotów objętych programem studiów, powinniśmy stale wzbogacać treść zajęć, wskazywać na nowe zjawiska i procesy. Nauki ekonomiczne powinny w szerokim zakresie korzystać z dorobku innych dyscyplin między innymi z

filozofii, socjologii. Powinniśmy zapewnić utrwalenie więzi z praktyką gospodarczą. Prace dyplomowe powinny być nacechowane badaniami rzeczywistości funkcjonowania przedsiębiorstw, samorządów i innych podmiotów, w których występują procesy ekonomiczne. W najprostszym ujęciu ekonomia to "nauka o racjonalnym gospodarowaniu ograniczonymi zasobami". W tym pojęciu swoje miejsce znajduje przedsiębiorstwo zorientowane na zysk, gospodarstwo domowe, szpital i inne jednostki gospodarujące. Wykorzystują one zasoby do osiągnięcia właściwych sobie celów. Powinny to czynić zgodnie z zasadami racjonalnego gospodarowania.

Materiały X Kongresu opublikuje PTE w perspektywie kilku miesięcy. Ale już dzisiaj referaty plenarne, streszczenia referatów problemowych zawarte są na stronie internetowej Zarządu Krajowego PTE:

www.kongresekonomistów.pl

Zachęcam pracowników i studentów naszej Uczelni do korzystania ze zgromadzonych tam treści. Są one naprawdę interesujące. Zawierają bogatą wiedzę ekonomiczną o współczesnej gospodarce, jej uwarunkowaniach, barierach i wyzwaniach jakie niesie współczesność i przyszłość.

Opracował: prof. Cz. Skowronek

grudzień 2019 r.

